

World
PT Day
2026

MGA DILI MAKATAKUD NGA SAKIT (NON-COMMUNICABLE DISEASES o NCD)

Ang mga dili makatakod nga sakit makaapekto sa mga tawo sa matag edad ug nasyonalidad

43 ka milyon ang namatay tungod sa usa ka **dili makatakod nga sakit** (NCD) niadtong 2021

18 ka milyon ka mga tawo ang namatay gikan sa usa ka NCD sa wala pa ang edad nga 70 ka tuig

73% sa **tanang kamatayon sa NCD** anaa sa mga **low and middle income nga nasod** (LMICs)

Unsa ang mga dili matakdan nga sakit?

Ang mga NCD kay mga long-term nga kondisyon nga dili makatakod ug kasagaran hinay nga mapalambo sulod sa daghang katuigan.

Ang labing **kasagaran nga mga NCD** mao ang:

mga sakit sa kasingkasing ug kaugatan (sama sa heart attach ug stroke)

kanser

mga chronic lung diseases (sama sa hika ug chronic obstructive pulmonary disease)

diabetes

Unsa ang makapataas sa risiko sa mga NCD?

Ang mga NCD kasagaran nalambigit sa adlaw-adlaw nga batasan ug palibot, lakip ang:

dili aktibo sa pisikal nga kalihokan

dili himsog nga pagkaon (sobra nga asin, asukal, ug dili himsog nga tambok)

pagpanigarilyo o pagkaladlad sa usok sa tabako

makadaot nga paggamit sa alkohol

polusyon sa hangin

Kini nga mga hinungdan mahimong mosangpot sa:

taas nga presyon sa dugo

taas nga asukal sa dugo

taas nga kolesterol

hilabihang kabug-at o katambok (obesity)

Nganong importante ang paglikay

Daghan sa mga NCD ang mahimong malikayan o malangan. Ang gagmay nga mga adlaw-adlaw nga batasan makahimo og dako nga kalainan:

lihok og dugang, minusan ang paglingkod

kaon og balanse, himsog nga pagkaon

ayaw pagpanigarilyo

limitahi ang alkohol

pagkuha og regular nga pagsusi sa panglawas

Ang sayo nga pagkaplag, suporta, ug pagtambal makatabang sa mga tawo nga **mabuhi og mas taas, mas himsog** nga kinabuhi ug makapakunhod sa panginahanglan alang sa mas seryoso nga pag-atiman sa ulahi.

Kadaghanan sa mga NCD mahimong malikayan o malangan.

Ang usa ka Physiotherapist makatabang kanimo sa paghimo og himsog nga mga pagpili ug magpabiling aktibo, aron mabuhi sa mas taas, mas himsog, ug mas aktibo nga kinabuhi.

Mga benepisyo sa ehersisyo

Daghan sa mga NCD ang mahimong malikayan o malangan. Ang gagmay nga mga adlaw-adlaw nga batasan makahimo og dako nga kalainan:

magpausbaw sa enerhiya ug mas maayo nga pagkatulog

kontrolon ang imong timbang

mapauswag ang imong aerobic fitness, aron ang imong kasingkasing ug baga mogana og mas episyente

makunhuran ang presyon sa dugo ug kolesterol, nga makapakunhod sa imong risiko sa mga CVD

makatabang kanimo nga mobati og gamay nga tensiyon ug mapauswag ang imong mood

makapakunhod sa imong risiko sa pagpalambo sa type-2 diabetes

makapakunhod sa imong risiko sa pagpalambo sa pipila ka mga kanser

mapalambo ang imong balanse, ug makunhuran ang imong risiko sa pagkahulog

World
Physiotherapy

#WorldPTDay
Ika-8 sa Setyembre
www.world.physio/wptday